

Forfatteren er skotsk psykolog og akademisk og praktisk forfatter i flere forskellige psykologiske retninger, f.eks. system- og familierelations-teori, lognalyse, psykologi, evens, udviklingspsykologi, gestaltterapi og WPPSI-vejledning. Leksikonforfatter. Hun har været praktisk og forsker i en omfattende undersøgelse af børn og voksne, og forskningspraksis med

Martin J. Gill

Betydningen af samhørighed

Susan Hart: *Betydningen af samhørighed – Om neuroaffektiv udviklingspsykologi*. Hans Reitzels Forlag 2006. 416 sider, 395 kr. incl. moms.

Med *Betydningen af samhørighed* har Susan Hart fulgt op på sin forrige bog, *Hjerne, samhørighed, personlighed*, hvor hun præsenterede det teoretiske grundlag for neuroaffektiv udviklingspsykologi.

SH viderefører dermed sin brobygning mellem neurofysiologi og udviklingspsykologi ved at bringe den nyeste hjerneforskning i dialog med udviklingspsykologiske teorier, der fokuserer på relationen mellem omsorgsperson og barn.

Den første af bogens tre dele omhandler barnets normaludvikling.

Forfatteren gør rede for hjernens udvikling gennem spillet mellem nervesystemet og barnets relationer til nære, regulerende og støttende omsorgspersoner. Personlighedsudviklingen beskrives som tæt forbundet med følelsesmæssige interaktioner mellem omsorgsperson og barn, hvorigennem udviklingen af identitet og selvrefleksion støttes. S.H. beskriver,

hvordan reorganiseringen af de mentale organiseringsniveauer i barnets udvikling kan føre til mere fleksibilitet eller til mere sårbarhed for barnet, og hvordan barnet gennem relationen med omsorgspersoner efterhånden udvikler en stadig højere grad af selvregulering.

Anden del beskriver tilknytnings- og relationsforstyrrelsers opståen og udvikling i lyset af en neuroaffektiv, udviklingspsykologisk forståelse. Nærmere bestemt rettes opmærksomheden mod sammenhænge mellem problematisk eller utilstrækkelig interaktion mellem omsorgsperson og barn – i form af fejlregulering, fejlfatning og omsorgssvigt – og neurofysiologisk udvikling.

S.H. relaterer forskellige forstyrrelser i barnets udvikling og psykopatologiske fænomener som f.eks. dissociation, angst, depression, aggression, ADHD, spiseforstyrrelser, psykotiske forstyrrelser, borderline- og neurotisk personlighedsstruktur, OCD mm. til de tre beskrevne hierarkiske niveauer i hjernen: præfrontalt niveau, limbisk niveau og sanseregulerende, autonomt niveau.

I tredje del gør SH rede for en neuroaffektiv tilgang til psykoterapeutiske interventionsformer. I overensstemmelse med bl.a. Daniel Sterns forståelse ses affektiv afstemning som det helt grundlæggende, foranderende fænomen i psykoterapi. Susan Hart plæderer her for at terapeuten inden valg af psykoterapeutisk interventionsstrategi afdækker, hvor vidt den enkelte klients affektive forstyrrelse primært skyldes en fejlregulering i det autonome, i det limbiske eller i det præfrontale system, og om forstyrrelsen er relateret til en medfødt problematik eller er skabt i en relationel kontekst – eller begge dele.

SHs bud på at anvende en neuroaffektiv forståelse som grundlag for praktisk psykoterapi finder jeg på en gang både modig og kontroversiel.

Hendes forslag om at vælge terapeutiske principper ud fra en analyse af, hvilken del af den tredelte hjerne, der primært er ramt, vil givetvis føre til mange diskussioner mellem psykologer. En risiko ved at koble de to grundlæggende forskellige logiske systemer (fysiologi og psykoterapi) så snævert sammen, som SH gør, vil være at klienten tingsliggøres i terapien, en tingsliggørelse, som må være i modsætning til SHs helt grundlæggende terapiforståelse: at det er den følelsesmæssige afstemning, der er det virksomme i terapien.

Alternativet kunne være at tage udgangspunkt i – hvad SH har præciseret mange steder i bogen – at hjernen fungerer som en helhed, hvor enhver proces et sted i hjernen griber ind i og fører til forandringer i hele hjernen. Ved at tage udgangspunkt i denne forståelse kan terapeuten koncentrere sig om klienten som subjekt og om sin relation til klienten og beskytte relationen mod den fremmedgørelsesproces, der kan være snublende nær, hvis terapeuten i terapiprocessen er optaget af hypoteser om, hvor i klientens hjerne problematikken kan være lokaliseret, og hvilke interventioner der så logisk set vil være adækvate.

SHs bog er et imponerende og velskrevet værk med overbevisende referencer, der giver læserne en unik mulighed for at opnå ny forståelse af helt centrale sammenhænge mellem forskellige systemniveauer: medfødte biologiske forudsætninger, biokemiske processer og interpersonelle relationer på forskellige niveauer.

SH viser som nævnt stort mod med udgivelsen af *betydningen af samhørighed*, da hun rammer ind i et felt, der har været konfliktfyldt lige siden René Descartes præsenterede dualismen i 1600-tallet. Forsøget på at finde en ny, videnskabelig kobling mellem de to forskellige logiske systemer: psykologi og fysiologi og bestræbelserne på at drage terapeutiske konsekvenser heraf vil givetvis give mange

fagfæller anledning til mange frugtbare diskussioner.

Praktiserende psykologer – ikke mindst psykologer som arbejder på PPR-området – vil opdage nye sammenhænge og finde megen inspiration i *betydningen af samhørighed*.

Henning Strand

Udvalgte bøger om psykiatri og psykologi